

Indvaanere i den paagjældende Commune. Det forekommer mig at røbe en Mistillid til Communerne i denne Sag, som ikke synes at være velbegrunder, Denne Mistillid maatte da søges enten i Mangel paa Villie eller i Mangel paa Evne og Dygtighed. Hvad det første Punkt angaaer, saa mener jeg, at Ingen vil antage, at der i Communerne mangler en god Villie til at styre egne Anliggender paa den hensigtsmæssigste og bedste Maade, og jeg troer, man fuldkommen kan berolige sig med Hensyn til denne Villies Tilstedeværelse i enhver Commune. Hvad det 2det Punkt angaaer, at der ikke skulde være den fornødne Evne eller Dygtighed i Communerne til at styre deres egne Anliggender, vel at mærke efter de bestaaende Love og Forskrifter, da mener jeg, at der heller ikke er Grund til at antage, at en saadan Mangel er tilstede. Det forekommer mig, at en saadan Antagelse er ligefrem i Strid med vor Grundlov og bestaaende Forfatning; thi ifølge Grundloven kaldes jo Almuesmanden til at deeltage i Rigets vigtigste Anliggender, og vel at mærke, mine Herrer! der er i dette Raad, som med Kongen afgjør de vigtigste Lovgivningsager, ikke noget kongevalgt eller regjeringsvalgt Medlem, men alene folkevalgte Medlemmer. Det forekommer mig altsaa, at der er saameget mindre Grund til at indføre regjeringsvalgte Medlemmer i Sogneraadet. Jeg kan heller ikke troe, at der vil mangle den fornødne Dygtighed i Communerne til at styre deres egne Anliggender. Det skulde være paafaldende, om der ikke var et tilstrækkeligt Antal Mænd i enhver Commune, som kunde læse og skrive og forstaae en skreven Lov og udføre de administrative Forretninger, som Lovgivningen paalægger. Desuden maae vi jo lægge Mærke til, at der i de fleste Landcommuner findes Folk udenfor Bondestanden, saasom Godseiere eller Proprietairer, Forvaltere, Forpagtere og andre Folk, som besidde Landeiendomme, udenfor Bondestanden, og i ethvert Tilfælde maa man indrømme, at der i alle Communer findes Præster og Lærere, saa at, hvis Beboerne skulde frygte for, at der var Ingen iblandt dem, som var i Besiddelse af den fornødne Dygtighed til at afgive skriftlige Erklæringer eller

Betænkninger eller overhovedet expedere de Sogneraadssager, som forekomme, saa have de i saadant Tilfælde Leilighed til at vælge en af dem, jeg her har nævnt. Det forekommer mig derfor ikke, at der er nogen tilstrækkelig Grund til at antage, at der ikke er den fornødne Dygtighed tilstede i Landcommunerne. Fra Præstens Standpunkt forekommer det mig, at det maa være ubehageligt saaledes ukaaldet af rette Vedkommende at træde ind i Sognebestyrelsen og tage Deel i de to vigtigste Anliggender, og det stæer jo unægtelig, naar Præsten skal styre Fattig- og Skolevæsenet, uden at være valgt af Sognets Beboere. Det forekommer mig, at det er en meget mislig Stilling for Præsten, og jeg troer, at de fleste Geistlige ville have grundet Anledning til at nære det Ønske, at de ikke maae komme i denne stæve Stilling til Sogneraadet, og tage vi Hensyn til Præstens Stilling som Menighedens Religionslærer og Sjælesørger, saa er det jo ogsaa bekjendt, at vi have hørt mange hyppige og velbegrunderde Klager over, at de manglede fornøden Tid til at udføre dette deres vigtigste Hverv, idet deres Tid optages saa meget af administrative og verdslige Forretninger, som navnlig de meest samvittighedsfulde og for deres Kald varmt følende Præster ønske at være fritagne for. Jeg troer derfor, at der ogsaa fra Præstens Standpunkt kan være al gyldig Grund til at ønske, at han ikke skal komme i denne stæve Stilling til Communen, at han ikke skal tvinges til at deeltage i deres Bestyrelse, uden naar han ved sine Medborgeres og sin Menigheds Tillid kaldes dertil. Man kan endogsaa sige hertil, at for den yngre Præst, der nyligt er indtraadt i sit vigtige Kald, udfordres der megen Tid til at arbejde sig ind i og leve sig ind i dette vigtige og hellige Embede, og for den ældre og svage Mand vil det ofte ogsaa mangle paa Kraft til at udføre hiint ofte besværlige Arbejde. Fra alle Sider betragtet mener jeg, at det i lige Grad, saavel fra Præstens som fra Communens Side er ønskeligt, at han ikke skydes ind, men ligesom de øvrige Medlemmer indtræder, naar han kaldes af sine Medborgeres Tillid dertil. Man vil maaskee sige, at Præsten ikke kan undværes, navnlig for Sto-